

zaaknummer 2015-W1414

18 maart 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mevrouw mr. I.M.A. Bruls-van Strien,

tegen:

[naam]

geboren op [datum] en overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders van de Christelijke Scholen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 juli 2015.

Op 31 augustus 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], overste van de Congregatie van de Broeders van de Christelijke Scholen.

Op 21 januari 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. I.M.A. Bruls-van Strien.

Voorts was ter zitting aanwezig de heer [naam].

Namens de congregatie zijn verschenen broeder [naam] en broeder [naam].

Op de zitting van 21 januari 2016 is de heer [naam] gehoord.

Na de behandeling van de klacht ter zitting is de juridisch adviseur van klager in de gelegenheid gesteld aanvullend steunbewijs aan te leveren.

Op 10 februari 2016 is door de griffie een verklaring van mevrouw [naam], ex-partner van klager, en mevrouw [naam], voormalig behandelaar van klager, ontvangen.

Op 16 februari 2016 is bij de griffie een reactie op het aanvullend steunbewijs ingekomen van broeder [naam].

2. De klacht

2.1. Klager zat in de tweede klas van de lagere school, op de [school] in [plaats]. Aangeklaagde gaf les in de klas van klager. Aangeklaagde deed ook 's morgens de schoolmis.

Klager was net acht jaar oud geworden toen aangeklaagde hem vroeg na schooltijd na te blijven om met hem samen boeken te kaften in de klas. Op enig moment stond aangeklaagde tijdens het kaften van de boeken op en begon klager kusjes te geven op diens mond. Klager had op dat moment in het geheel geen verweer hiertegen. Klager herinnert zich dat het de eerste paar keer dat dit gebeurde bij het geven van kusjes op de mond van klager bleef.

Daarna bleef het niet bij het geven van kusjes op de mond van klager, maar ging aangeklaagde ook met zijn hand in de broekspijpjes van de korte broek van klager. Aangeklaagde ging hiervoor tegenover klager zitten in een stoel. Klager herinnert zich nog goed dat aangeklaagde dit in het begin aarzelend deed, maar wel direct het geslachtsdeel van klager betastte. Klagers geslachtsdeel werd sindsdien vaak door aangeklaagde vastgehouden en betast met de bedoeling om opwinding te veroorzaken. Deze betastingen duurden ongeveer twintig tot dertig minuten. Na deze betastingen werd klager weer op diens mond gezoend door aangeklaagde. Klager herinnert zich dat aangeklaagde de betastingen van het geslachtsdeel van klager en het zoenen op diens mond wel liefdevol deed.

Het zoenen op de mond en het betasten van het geslachtsdeel van klager door aangeklaagde tijdens het kaften in de klas gebeurde ongeveer één à twee keer per week. In totaal heeft dit zo'n vijftien maanden geduurd.

Ook vroeg aangeklaagde klager om naar de gymzaal te komen, want klager was slecht in gym. Klager zou van aangeklaagde bijles krijgen in gymnastiek. Klager herinnert zich dat hij met aangeklaagde verschillende gymoefeningen deed op de brug en in de ringen. Klager herinnert zich nog goed dat hij in de ringen "het zwaantje" moest maken. Hierbij moest klager zijn armen en benen in de ringen naar achteren strekken, waardoor klager als een soort van kommetje in de ringen hing. Deze houding maakte dat aangeklaagde weer met gemak in de broekspijpjes van klager sportbroekje kon, om diens geslachtsdeel te betasten, hetgeen aangeklaagde ook weer deed. Klager kon nu goed zien dat aangeklaagde een "tent" in zijn eigen sportbroek kreeg.

Klager herinnert zich dat hij zo'n vijf keer extra gymles moest hebben van aangeklaagde waarbij hij "het zwaantje" in de ringen moest maken en aangeklaagde hem weer betaste aan zijn geslachtsdeel.

Het beschreven seksueel misbruik door aangeklaagde heeft geduurd tot 1940. Het seksueel misbruik vond plaats op verschillende plekken, bijvoorbeeld ook als klager ziek was geweest en extra inhaallessen moest hebben in het broederhuis. Ook in het broederhuis moest klager dan mee in een apart kamertje, waar nooit iemand binnenkwam.

2.2. Klager herbeleeft diverse momenten, met bijbehorende gevoelens, hetgeen ook voor zijn kinderen moeilijk is te plaatsen. Hij is op dit moment weer volledig terug in de tijd die erg naar en moeilijk was en nu weer actueel door de herbelevingen. Klager realiseert zich nu dat hij sinds hij seksueel misbruikt is in zijn jeugd door aangeklaagde, hij dwangmatig is omgegaan met seksualiteit. Seks werd pas echt aantrekkelijk als het verboden was, bijvoorbeeld met een getrouwde vrouw. Klager herinnert zich nog dat hij in zijn puberteit overmatig masturbeerde. Klager heeft dit ook aan een priester gebiecht. De priester die de biecht afnam, stelde echter dat als het echt zo dwangmatig is, het geen zonde meer is en klager hierover ook niet meer hoefde te biechten.

Het is duidelijk, dat klager geen normale ontwikkeling heeft gehad ten gevolge van het seksueel misbruik en de gevolgen daarvan. Klager weet niet eens wat een normale ontwikkeling zou moeten zijn.

- 2.3. Klager beoogt met de klachtenprocedure erkenning van het seksueel misbruik, dat dit seksueel misbruik heeft plaatsgevonden zoals door klager gesteld, dat spijt wordt betuigd door de Broeders van de Christelijke scholen en dat met klager in onderhandeling wordt getreden ten aanzien van een passende financiële vergoeding.

3. De reactie

Broeder [naam], algemeen overste, heeft namens de congregatie een schriftelijke reactie gegeven op de klacht. Daarin wordt gesteld dat aangeklaagde in [jaar] overleden is. Zijn visie op de feiten, die langer dan 75 jaar geleden hebben plaatsgevonden, is de congregatie niet bekend. In de bestuursverslagen en archiefstukken zijn hierover, en over eventueel ander grensoverschrijdend seksueel gedrag van aangeklaagde, geen aanwijzingen gevonden. Ook in het rapport Deetman, en het daaraan verbonden onderzoek van de archieven van de congregatie, wordt de naam van aangeklaagde niet genoemd. De congregatie heeft geen andere klachten van seksueel misbruik over deze broeder ontvangen.

De congregatie is diep geraakt door het verhaal van klager, het roept bij de congregatie schaamte en verwarring op en de congregatie betuigt hem oprechte spijt als dit plaatsgevonden zou hebben. De man die toen belast was hem te leiden en te beschermen zou schaamteloos misbruik van klagers zwakke positie hebben gemaakt.

De congregatie voelt zich verantwoordelijk voor eventueel wangedrag van een broeder, ook in het verleden. Als klager op de school niet de veilige omgeving gevonden heeft die hij toen juist heel erg nodig had, raakt dat de congregatie bijzonder.

De congregatie biedt welgemeende excuses aan voor wat klager toen overkomen zou zijn, door een van de broeders en voor de mogelijke gevolgen. Een dergelijk misbruik druist in tegen wat de congregatie, en haar leden, bij vorming en opvoeding van kinderen tot ons doel stellen.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

- 4.3. De Klachtencommissie dient vervolgens te beoordelen of zij tot een geground verklaring van de klacht kan komen. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat de klacht van een klager wordt gesteund door gegevens op grond waarvan het aannemelijk wordt dat een aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik.

Het is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager in het klaagschrift en ter zitting van de Klachtencommissie is beschreven.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.

De Klachtencommissie heeft voorts kennisgenomen van de verklaring van de heer [naam], die na ter zitting indringend te zijn ondervraagd door de commissie concreet en in detail heeft verklaard over hetgeen klager hem rond kerstmis 1995 heeft verteld over het seksueel misbruik door aangeklaagde. Wat klager hem destijds heeft verteld komt overeen met hetgeen hij aan de Klachtencommissie heeft meegedeeld.

De Klachtencommissie heeft verder kennisgenomen van de verklaringen van mevrouw [naam], ex-partner van klager, en mevrouw [naam], voormalig behandelaar van klager waarin zij hebben verklaard dat klager hen – reeds lang voor 2010 – heeft verteld dat hij seksueel is misbruikt door aangeklaagde

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klager jegens aangeklaagde stond hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegroundverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding rechtstreeks wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de algemeen overste van de Congregatie van de Christelijke Scholen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 18 maart 2016 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mevrouw drs. L. Erftemeyer en mr. F.J.M. Walstock, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager, aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.